

MOSHE BRANDSDORFER

**RABBI OF
HEICHAL HORO'OH
JERUSALEM**

3 ZONNENFELD ST, TEL. 972-2-5322775
HOME: 972-2-5370033

משה בראנדסדורפר

אב"ד ור"מ היכל הוראה ירושלים

נשיא בתי ההוראה "היכל הוראה" בארץ הקודש
מיסוד אאמ"ר מרן ה"קנה בשם" זי"ע

מחבר ספרי "היכל הוראה" תשובות והוראות
פניח"ק ירושלים תובכ"א

בס"ד יום חמישי י"ד כסלו תש"פ לפ"ק

בס"ד, יום רביעי יג כסלו תש"פ לפ"ק

לכבוד הרבנים החשובים

הרב הגאון אברהם לויפער שליט"א אבדק"ק דאראג ומח"ס האשל ברמה ניו יורק

והרב הגאון יהושע הרשקאוויטש שליט"א דומ"צ בית הוראה נטעי גבריאל ומח"ס תורת העוף בארא-פארק ניו-יורק

על דבר מה שנשאלתי על ידי מעכת"ר שליט"א בענין התרגולים החדשים המכונים בשם לעגהורן שנתעוררה המחלוקת במקומכם יש מתירים באמרם שהוא הון שיש עליו המסורת מדורות עברו, ויש אוסרים וטוענים שאמנם הוא דומה לזן ההוא אך יש בו כמה שינויים ולכן נחשב לזן אחר ודינו כעוף שאין עליו מסורת.

ראשית אבוא להעיר למה הרחקתם עדותכם לשאול בנדון שההוראה מסורה בידי החכמים שבאותו מקום, ואני במערב ואתם במזרח, ובפרט שבמקומכם בארה"ב בניו יארק שהיא עיר ואם בישראל מלאה חכמים ויודעי הלכה, ועל כן איני יכול ואיני רשאי להורות לכם הדרך תלכו בה, ואין דברי אלה אלא הבעת דעתי האישית בלבד.

והנה עד עתה לא אביתי להכנס לפרטים בענין העופות לעגהארן הנ"ל כי בידעי קאמינא כי כבר היה הדבר כאן בארץ ישראל לפני כשנתיים ימים כשהביאו לכאן עוף הבראקל והיה בדעתם להאכילם לכל בית ישראל ועשו תחבולות שונות והתחילו בהשקט ובצנעא הביאו עופות והתחילו לגדל אותם ואף הצליחו לשחוט מהם כמות וגם העלו אותם על שולחנם של כמה וכמה מאחינו בני ישראל שלא עמדו על עיקר הדברים וכל זאת באי צטלא של תיקון העולם כיון שלדבריהם כל התרגולים המצויים בידינו במשך השבעים שנה האחרונים אסורים באכילה מחמת התערובת

עד שקמו גדולי ארץ ישראל והצליחו להסיר המסוה מעל פני העוף הבראקל שיש עליו חשש גדול של עוף טמא מחמת שאין לו מסורת וכבר חשבתי ששקעו המריבות, והן עתה אחרי שגדולי ארץ ישראל עמדו על סרחונם החליטו לרחק עדותם ולהגיע לארה"ב ולטמאות את שולחנם באצטלא של עוף אחר חדש, ואף שאולי כוונתם לטובה אך אנו מסורת בידינו דברי הרמ"א שכל בני ישראל יוצאים ביד רמ"א שכתב (יו"ד סי' פב ס"ג) שאין לך שום עוף אלא במסורת שקבלו בו שהוא טהור, וכן נהגו ואין לשנות, וכבר כתבתי באריכות דברים בספרי היכל הוראה חלק ה' הוראה נה-נו ע"ש, וכן אלו שכבר נכשלו באכילתו של העוף בראקל צריכים להכשיר את הכלים וה"ה בעוף לעגהארן החדש הנ"ל כמו שפסק הדרכי תשובה סי' פב אות א.

ובאמת שלפני כששה חדשים כבר נשאלתי על העוף הלעגהארן החדש מכמה מרבני חו"ל ואמרתי להם את הנלענ"ד שאסור להשתמש בהם כמו כל עוף שאין מסורת ודיברתי עם מרן הראב"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א ואמרתי לו שמה שהיה כאן בארץ ישראל עם עוף הבראקל חוזר ונשנה עכשיו בארה"ב עם עוף אחר, ואמר לי שדעתו דעת תורה היא שגם הלעגהארן הנ"ל אסור וחיישין ביה לעוף טמא, ושאלתי אותו אם כדאי לעורר את רבני ארה"ב אודות הלעגהארן החדש ואמר לי אחר שלארץ ישראל ודאי לא יביאו את עוף הלעגהארן כי כבר נכוו ברותחין עם עוף הבראקל, וחזקה על הרבנים דשם שהם יטפלו בזה ויגיעו למסקנה שהגיעו אליה רבני ארץ ישראל.

אולם עתה אחר שמכתלי הכתבים שכתבתם לי ראיתי שעדיין הסערה בעינה עומדת והן ולא ורפיא בידי הרבנים דשם ועדיין מסתפקים בזה [ולענ"ד כל הספק שהם מסתפקים בה הוא מחמת שאינם יודעים המציאות לאשורה והמערערים על העופות הישנים מטים את לבם לחשוב אולי יש אמת בדבריהם] ובפרט בראותי בהכתבים שאלו המביאים את העוף הלעגהארן משתמשים באותם תחבולות כפי שהשתמשו בזמנו בפרשת הבראקל, אמרתי לנפשי לא עת האסף הקנ"ה והחוב מוטל עלינו לעוררם על הענין להצילכם ממאכלות אסורות שגם כאן בארץ ישראל אילולי שנתעוררו הרבנים דפה היה ח"ו עולה בידם לטמא את שולחנם של ישראל רח"ל.

הנה, פשוט הדבר שעוף הלעגהארן החדש אין זה העוף הלעגהארן שהשתמשו בו כלל ישראל בדורות עברו, ובפרט כשאנו רואים השינויים בכרבות שאינו עומד זקוף אלא מוטת לצדדים דהוי שינוי גדול ממש, ואין אנו מכירים שכלל ישראל השתמשו בעופות שכרבלתם שמוטה כמו העוף הלעגהארן הנ"ל, [ואפשר אולי שנמצאו כמה עופות יחידים שכרבלתם שמוטה קצת אבל לא ראינו מעולם שכל התרנגולים של אותו המין כרבלתם שמוטה] ובזה פשוט דלכו"ע הוי שינוי גמור ואסור בלא מסורת מיוחדת, ככל עוף טמא וכמבואר בחכמת אדם (הל' סימנים טהורים כלל לו סעי' ט) וז"ל: ואם בא לפנינו עוף שאין אנו מכירים אותו כלל לא שייך בו מנהגי מדינה וכו', אך בזמן הזה אין לסמוך כלל על שום אדם, ואסור לאכול רק מה שהוא פשוט וידוע שהוא טהור, עכ"ל.

וכבר הבאנו שם בספרי היכל הוראה דברי מרן הגאב"ד המנחת יצחק בשו"ת (ח"ב סי' פה) חבל פוסקים שאין לזוז מדברי הרמ"א אפילו זיז כל שהוא, דכתב דאין עוף טהור נאכל אלא במסורת "שקבלו בו" שהוא טהור וכן נהגו ואין לשנות.

והנה מה שהביאם לחפש אחר הלעגהארן החדש הוא כידוע מחמת שיש להם טענות על העוף הישן שכלל ישראל משתמשים בו, וטוענים שיש בו תערובת של מינים אחרים וזה אינו התרנגול הישן שיש עליו מסורת, וזה הביאם לחפש אחר עוף אחר ומצאו את עוף הבראקל ולאחר שלא צלחה דרכם בס"ד, הביאו זה עתה העוף לעגהארן החדש.

ובכן ודאי תמהים אתם מהיכן הגיע המין לעגהארן החדש למגדלי העופות בארה"ב, וכשביררתם אצלם הם דחו אתכם בקש שבת היום פסח היום עד שלאחר בירורים מצאתם שהם מאיזה מדינה באירופה ואפשר מהולנד ופרנטש (צרפת).

ועתה אגלה אצלכם כרכיל מגולה סוד בבחינת לפני עור לא תתן מכשול שאותם שמביאים עכשיו את עוף הלעגהארן הם בעלי הבראקל ומאותו מקום באירופה שהביאו אז את הבראקל הביאו עתה את העוף הלעגהארן החדש, ובאמת כבר מצאו העוף הלעגהארן החדש הנ"ל כשחפשו אחר עוף שיענה לדרישותיהם וכמו שנמצא תחת ידי זכרון דברים ממסע חיפוש תרנגולים במדינת בלגיה שכתב הר"ש ציפער הי"ו ששלחו אותו אלו שהוציאו לעז על העופות שעלו על שולחנם של ישראל כל השנים, לחפש אחר תרנגולים שאין בהם חשש תערובת במדינת בעלגיא, ביום ד לפרשת וישלח יא כסלו תשע"ה (שם עמ' 3), ושם מצא עוף הבראקל, וגם ראה שם עופות המכונים בשם לעגהארן והוא כותב שם להדיא שהם אינם דומים כלל ללעגהארן הידוע כאן כמטילי בצים למאכל, והוא מוסיף בסוגרם: אולי בעתיד יהיה אפשר לקחת מהם לגדל בצים עם מסורת אחרי שנחפש היטב את מקורם ושיהיה גזע נקי, עכ"ד.

הנה לך שהוא כותב להדיא שלעגהארן הנ"ל אינו דומה ללעגהארן הידוע כאן ובכל זאת מוסיף דאחר שיבדוק היטב את מקורם ושיהיה גזע נקי אזי יהיה אפשר להשתמש בהם והוא סותר את עצמו שבתחילה כתב שאינו דומה ללעגהארן הידוע כאן ואם אינו דומה הרי צריך עליו מסורת ומה יועיל לו לבדוק מקורם ולבדוק אם גזעו נקי אחר שאינו דומה ללעגהארן הידוע כאן.

וזה מה שכתבתי בספרי היכל הוראה הנ"ל שהבאתי דברי האגרות משה יו"ד ח"א סי' לד' שאסור לאכול שום עוף אם לא ימצאו להם מסורת טובה מפי עדים נאמנים שהיו ביישוב שקיבלו מסורת על עוף זה, ואיך נוכל לסמוך על הגוי בין שיהיה מהולנד או מצרפת כדבריהם או מבלגיה בעת שאין לנו שום עדים נאמנים מהמקום באירופה שמשם הביאו העוף על מסורת העוף הלעגהארן החדש.

וודאי שהם ממשיכים בשיטתם להכשיר הבראקל וגם הלעגהארן החדש על אף שצריך עליו מסורת שאין בידינו, וכשנכשלו עם הבראקל מצאו בקעה חדשה להתגדר בה והביאו את הלעגהארן החדש ממקום הנ"ל הנזכר בזכרון דברים של הר"ש ציפער הי"ו

והנה יותר ממה שכתבתי נשאר על לוח לבי כידוע לרבנים פה באה"ק כל מהלך הענינים לפני כשנתיים ימים ואין כאן המקום להאריך בזה.

ועליכם לדעת שכל הסערה שנתחוללה בשעתו היתה לאחר שהם הביאו את עוף הבראקל מחמת הערעור שהוציאו על העוף הישן [ובאמת שכבר בשנת תשס"ד כבר נתעורר הענין הנ"ל היו שרצו לפסול העופות ועל זה כתב אאמו"ר זצוק"ל בתשובת קנה בשם ח"ד סימן מו אל הגאון הרב יהודה משולם דוב פאלאטשעק שליט"א חבר הבד"צ דהתאחדות הרבנים שאין בעופות שלנו שום חשש ויאכלו ענוים וישבעו].

וזה מקרוב אמר לי הרה"ג ר' פנחס בינדער שליט"א מומחה גדול בכל הדברים הנוגעים לכשרות במחלקת הכשרות של העדה החרדית פעיה"ק ירושלים תו"ב שבדק את הדברים מקרוב והיה במקום שמגדלים העופות שכולם משתמשים בהם כל השנים לבדוק אם יש בהם חשש תערובת ומצא שלא דובים ולא יער ואין לדברי המערערים שום אחיזה במציאות והם כולם בבחינת הרוצה לשקר ירחיק עדותו, ויכול להוכיח בברירות עם כל המסמכים שנמצא תחת ידו וכל אחד ואחד ממבקשי האמת.

ועל סמך עדותו כתבו הבד"צ דפעיה"ק שליט"א במסמך הנמצא תחת ידי [שקיבלתי מידידי הרב גבריאל פאפנהיים שליט"א יו"ר ועד הכשרות דהעדה החרדית] מיום יא מנחם אב תשעט וז"ל: "... ולכן אחר הבירור ובדיקת סדר הגידול ע"י שליחנו המיוחד הי"ו הנאמן ויודע בתהלוכות היצור אשר הוכנס בסוד הענינים לפני ולפנים במקום גידול וטיפול העופות, ונודע בבירור ואגלאי מילתא שאין שינוי לא בזכרים ולא בנקבות זה שנות דור משך עשרות רבות של שנים, ויכולים אנו בעזהשי"ת להודיע לציבור בבירור גמור שהעופות הללו המצויין אצלנו (פטם – ברוילער) הם עופות טהורים במסורת מדור דור, והם המה העופות שעלו על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן גדולי וצדיקי הדורות זיעועכ"א, ויאכלו ענוים וישבעו בלי שום חשש ופקפק כלשהו" ..., עכ"ד. ועל זה באו על החתום כל חברי הבד"צ שע"י העדה החרדית וחותרם הבד"צ.

ובזה סרה תלונתם של המביאים העופות החדשים בראקל ולעגהארן החדש ואין אנו צריכים לא לדידם ולא לדכוותם שהביאו לנו עוף חדש ממרחקים שלא ידענו מהיכן בא ומי מאבותינו ראה אותם ואכל אותם, ולסמוך על עדותם של גוים אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר, ולא מפיהם אנו חיים אלא מפי ש"ס ופוסקים וזאת התורה לא תהיה מוחלפת.

ובאמת שכבר כתבתי שאין אתם צריכים לדידי בהיות שיש במחיצתכם רבנים גדולים שיש בידם הכח והממשלה להורות לרבים את המעשה אשר יעשון ולא ראיתי להעלות הדברים על הכתב אלא מאחר שלאחרונה פנו אלי כמה רבנים מארצכם ומתוך דבריהם הבנתי שאינם מכירים המציאות כדבעי וגם שאלו שעסקו בזה הם יהודים מארץ ישראל וגם הרבנים שבארץ ישראל כבר דנו בזה לכן ראיתי חוב לנפשי להעלות על הגליון את אשר העלתה מצודתי מתוך הכרת הענין והאנשים העומדים אחר הערעור ואחר החידוש מקרוב. ויהי רצון שלא נכשל במאכלות אסורות אכ"ר.

ועל זה באתי על החתום בס"ד

נ"ב:

רצו"ב ב' מסמכים שהוזכרו במכתבי:

א. זכרון דברים מר"ש ציפער הי"ו-השליח שחיפש התרנגולים באיזור בראקל בבלגיה.

ב. פסק הבד"צ דהעדה החרדית אודות כשרות העופות שאוכלים עד היום